

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

XIX. De Antiquitate Ecclesiæ, sive an sit Apostolica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

& tamen ab urbe Roma pendebat? cur non etiam tota Christianitas etiamnum hodie à Romana Ecclesia pendere possit?

XXX. Ad 1. Igitur in oppositum negamus, Catholico-Romanum esse chimeram, idemque quod ligno-ferrum. Quid ergo sibi volunt hæc verba Pauli ad Rom. 1. v. 8. *Fides vestra annuntietur in universo orbe?* Nunquid Fides Romana, de qua loquitur Apostolus, fuit Romana? cur Catholicum & Romanum non possint conjungi, aut unum pro altero poni? Ridet ergo Heilbrunner insanè, non Nos, sed Apostolum, & SS. Patres scurili planè audaciâ. Ad 2. dicimus, Ecclesiam omnino esse Matrem, & sic à filiabus distinctam, atque hoc modo nomen Ecclesiæ Romanæ Pium 4. accepisse pro particulari Ecclesiâ Urbis Romanæ, quæ non includit alias Ecclesias, sed omnes respicit tanquam subditas, & ideo dicitur Catholica, sicut quilibet fidelis dicitur Catholicus, quia omnium aliarum Ecclesiarum Fidelibus consentit. Sed non obstat hoc, quomnius alio sensu dicitur universalis juxta sensum prædictum, quo Patres illud nomen acceperunt. Ad 3. nihilominus Ecclesiam Catholicam posse dici Romanam per ampliationem, perinde ut crepusculum vespertinum adhuc dicitur dies, licet sol jam occiderit. Taceo non omnes forsan Romanos à Fide defecturos, de quo videri possunt Commentarij. Et nos infra in Controversia XXVI. An omnes Pontifices debeant esse Romani. Videantur DD. à Walenburch. Tom. 1. Lib. 5. de Unit. Ecclesiæ, ubi diffusionem Ecclesiæ Romano-Catholicæ à cap. 6. pluribus contra Joannem Crocium Professorum Castellensem Calvinistam (cujus argumenta ex ijs, quæ diximus, haud difficulter apparent soluta) defendunt, & eruditè ostendunt, præter Ecclesiam Romano-Catholicam à primis quinque sæculis usque ad tempus Lutheri & Calvinii impiorum susceptæ ac prætensæ reformationis Authorum, nullam veram Ecclesiam Christi JESU assignari posse, sed omnes alias Sectas, earumque Magistros turpiter & multipliciter errasse, ac deviasse.

CONTROVERSIÆ XIX.

DE ANTIQUITATE ECCLESIAE, sive an hæc sit Apostolica?

Nomen Ecclesiæ si largius accipiatur, nemini dubium esse potest, quin antiquissimum sit; etenim sic omnes Fidelium cœtus complectendo cepit ab initio mundi in familia Adami, & hucusque per annos fere sexies mille duravit. Verùm restrictius hæc de Ecclesia agimus, solos Christianos comprehendente; unde idem est de Antiquitate Ecclesiæ hæc inquirere, ac de tempore & doctrina Apostolorum, num istis concordet.

✠:o: IHS. :o: ✠

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. *Doctrina prima.* Vera Christi JESU Ecclesia debet esse Apostolica, hoc est, ab Apostolis inchoasse, & hucusque per mille sexcentos & plures annos durasse. Ita vocatur in Symbolo Nicæno, & sumitur ex illo D. Pauli ad Eph. 2. v. 10. *Superedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo JESU.* Ad quam appellationem tria requiruntur, 1. ut eandem teneat doctrinam, quàm olim Apostoli tradiderunt. 2. ut eam continuè, & sine interruptione conservaverit. 3. ut etiam Regimen Ecclesiasticum ab Apostolis inchoatum continuè successione propagarit; siquidem Ecclesia non solum est Schola fidei ad docendum, sed etiam Regnum Christi ad gubernandum; quam quidem successione tantum semper fecere Patres, ut etiam ob solius hujus defectum quovis hæreticos de falsitate convictos existimarint, ut videre est apud Originem Lib. 1. Periarchon, Jrenæum lib. 3. cap. 2. Tertul. Lib. de præscriptione contra hæreses cap. 19. 20. & 32. August. contra Epist. fundamenti & alios.

II. *Doctrina secunda.* Ecclesia Romano-Catholica est etiam Apostolica & Antiquissima, hoc est, constanter durat ab ipsius Christi & Apostolorum temporibus. Ita omnes Catholici. Probat. Quia 1. Ecclesia Catholica eandem tenet doctrinam, quam olim tradiderunt Apostoli. 2. Eandem continuè hæcenus conservavit, ita ut nullo unquam tempore feret aliqua Fidei mutatio: nec eadem unquam ab aliqua antiquiore Ecclesia Christi se separavit. Et si de hæreticis seu heterodoxis, qui quovis tempore extiterunt, loquamur, non Nos ab illis, sed illi à nobis recesserunt, ut contra sui temporis hæreticos scribit etiam Cyprian. de unit. Ecclesiæ cap. 9. Et contra nostrates Sectarios luculenter demonstrant DD. à Walenburch Tom. 1. de Unit. Ecclesiæ toto Libro quinto. Idem nos in præfenti Opere præstamus, per singulas Controversias apertè ac solide ostendendo, universam Romanæ Ecclesiæ doctrinam talem esse, ut nullus justus rerum Arbitrator, & qui Deum timeret, æternamque animæ suæ salutem cupit, eam improbare, atque ab eadem separare se valeat. Videatur Jacobus Gualtier, qui in sua Chronographia eruditissime ostendit consensum veterum Doctorum, atque ipsorum Apostolorum cum doctrina nostratæ Ecclesiæ; nec hæretici unicum nominare possunt Articulum, in quo nostra moderna Ecclesia ab antiqua & prima desciverit. 3. Regimen Apostolicum in S. Petro inchoatum per continuationem summorum Pontificum successione conservatum fuit, ut videre est passim in tabulis Chronograph. tum Card. Bellarmini, tum aliorum.

III. Confirmatur doctrina nostra auctoritate Patrum, quorum verba copiosè adducit Jacobus Keller in Papatu Catholico à fol. 342. sufficiat nobis D. August. qui lib. contra Epist. Fundamenti cap. 4. enarrando sua motiva, quibus in Ecclesia detineatur, ita scribit: *Ut omitam sapientiam, quam in Ecclesia Catholica esse non creditis, multa sunt alia,*

alia, quæ in ejus gremio iustissime me detineant; tenet consensus populorum atque gentium: tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta vetustate firmata: tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post Resurrectionem suam Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio. Ubi S. Pater clarè asserit perpetuitatem Romanæ Ecclesiæ tam quoad successionem Episcoporum in sede Petri, & regimine Ecclesiastico, quam quoad doctrinam Apostolicam, & constantem in ea confessionem populorum ac gentium. Nititur autem hæc Perpetuitas promissione Christi Matth. 17. v. 18. quod nimirum adversus Ecclesiam illam, quæ supra Petrum est ædificata, portæ Inferi non sint prævalituræ. Unde pulcherrimè Athanasius in Oratione, quod unus sit Christus, sic scribit: Tu es Petrus, inquit Christus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalent adversus eam; fidelis sermo & non vacillans promissio, Ecclesia invicta res est. Etiam si Inferus ipse commoveatur, & si qui in inferno sunt, mundi principes & tenebrarum tumultum faciant. Et quia Ecclesia Romana in diuturna admodum est possessione Apostolicæ doctrinæ & successionis, per mille scilicet sexcentos & amplius annos in ista durans, idcirco nec tenetur quidem ad aliam probationem, sed in suæ possessionis jure perseverat, donec ejus Adversarij contrarium conspicuo aliquo argumento probent, quod in æternum non facient.

IV. *Doctrina tertia.* Nulla Secta hæreticorum est Apostolica, & eam, quam diximus, habet Antiquitatem. Ratio sumitur ex defectu triplicis conditionis ad hanc denominationem requisitæ. Nam 1. doctrina Sectariorum non est Apostolica v. g. quod Christus secundum Humanitatem sit ubique: quod homo solâ fide justificetur: quod Sacrificium Mille sit abominatio & idololatria: quod Sancti non sint invocandi, nec illorum Imagines honorandæ: quod non detur Purgatorium: quod Romanus Pontifex sit Antichristus &c. Sed tamhi quàm omnes alij fidei Articuli, in quibus hæretici ab Ecclesia Romana discedunt, directè Apostolorum doctrinæ adversantur, ut constat ex illorum epistolis, & suis locis demonstratur.

V. 2. Nulla illorum Secta continuò duravit à tempore Apostolorum usque ad præsens tempus. Cum enim Lutherus primùm circa Annum Christi 1517. fidem innovaverit, ac in Religionis doctrina toti Ecclesiæ tunc existenti se se opposuerit, uti apud omnes manifestum habetur, sequitur planè ante Lutherum neminem fuisse, cum quo Lutherus in fidei doctrina conspiraret. Eadem est ratio aliorum Novatorum. Unde eum sæpe sæpius à Catholicis postularum fuisset, ut intra proximos mille annos aliquam Ecclesiam sive cœtum, vel unicum hominem nominarent, qui in fidei doctrina omnibusque & singulis articulis idem sentisset, quod ipsimet Sectarij hodie sentiunt, id præstare hætenus nunquam potuerunt, imò nec præstare serió tentaverunt. Videri potest egregium Opus posthumum P. Laurentij Forer, cujus Titulus: *Wunder über Wunder* / hoc est: Mirum super Mirum. Ovum ante Galinam: Filius ante Patrem: Lutheranismus ante Lutherum. Et DD. à Walenburch Tom. 2. Tract. 3. cujus titulus: Ubi Ecclesia Christi fuerit ante Lutherum à fol. 83. Nobis sufficiat ipsorum Adversariorum Confessio, Lutherus in Præfatione

suorum operum hæc expressa verba habet: *Solus primò eram, & certè ad tantas res tractandas ineptissimus & indoctissimus; casu enim non voluntate nec studio in has turbas incidi, Deum ipsum testor.* Calu ait: id est, inconsideratè, quia enim obtinere non potuit, ut prædicando promulgaret indulgentias, vituperare hæc cepit, & cum aures vituperijs pronas adverteret, plus ausus tandem omnia evertit. Melancthon in præfat. 1. Tom. Lutheri ait: *Post densas admodum tenebras Evangelij lucem Ecclesiæ ministerio Lutheri redditam esse, & Deo gratias agendas, quod hanc Evangelij lucem rursus patefecit.* Calvinus in responsione ad Sandolerum: *Palam est, inquit, conspicuumque eruditissimè ac indoctis, præstratum fuisse Christi Regnum, cum erectus est Pontificij Romani Principatus, sublata fidei justificantis cognitione, & Christi gloria extincta est, & abolita Religio, & Ecclesia destructa, & spes salutis penitus eversa.* Et Lib. 3. cap. 11. §. 15. scribit: *Ac ne Augustini quidem sententia recipienda est, qui gratiam ad justificationem refert, quâ ad vitæ novitatem generamur.* Quis ex his nisi prorsus cæcus non clarè perspicit, per istam Novatorum concessionem, Sectas illorû Lutheranam & Calvinianam non à tempore Apostolorum, sed post mille quingentos annos primùm à Luthero & Calvino orbi inventas esse.

VI. 3. Nullam habent successionem Præsulum continuâ serie fidelem populum ritu Ecclesiastico gubernantium; cui enim Præsidi successit Lutherus aut Calvinus? Indubitatum igitur esse debet, apud Lutheranos & Calvinistas nullam esse Apostolicam Successionem, & consequenter nullam Antiquitatem Ecclesiarum, sed novas esse, sumpto initio à Luthero & Calvino, qui cum non fuerint consecrati Episcopi, nullam potestatem habuerunt ordinandi, & de Christianitate disponendi. Unde Nos Romano Catholici cum Tertulliano de præscriptionibus cap. 32. dicere Lutheranis & Calvinistis jure meritissimo possumus: *Edant origines suarum Ecclesiarum, evolvant ordinem suorum Episcoporum ita per successiones ab initio itecurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis aut viris Apostolicis (qui tamen cum Apostolis perseveraverit) habuerit Auctorem & Antecessorem, sicut Romana Ecclesia Clementem à Petro ordinatum refert.* Hæc, inquam, ut nos Catholici dicere possumus: ita Novatores ad eadem mutescunt.

PARS POSTERIOR.

ERRORES HÆRETICORUM.

VII. **E**rror primus est Lutheranorum apud Gerhard. Lib. 2. P. 1. à fol. 873. Antiquitatem ac Successionem non esse genuinam & infallibilem Ecclesiæ veræ Notam. Probant. Tum quia Ecclesia Cainina habuit sine dubio antiquitatem & successionem per 1600. & plures annos, quæ tamen idcirco melior non fuit. Tum quia Pontifices Hierosolymitani ostendere potuerunt continuam omnibus retro annis successionem usque ad Aarōnem summum à Deo creatum Pontificem, qui tamen inde non fuerunt probati in Religione. Tum quia Antiquitas & continua Successio apparet etiam in Imperatoribus Romanis, in Imperatoribus Constantinopolitanis ab

ultimo Constantino Palæologo usque ad Constantinum Magnum; imò in Imperatoribus Turcicis usque ad Othomannum, qui tamen omnes non fuerunt boni Christiani.

VIII. Errorem hunc satis in priori parte rejecimus. Univerſum loquendo. Quicumque generis sui antiquam Nobilitatem demonstrare cupit, is genealogiam stirpis suæ rexat, & per Avorum, Abavorum, Tritavorum, ac Majorum aliorum lineam nunquam interruptam Ascendentium suam originem evoluit, quousque ad eundem stirpem perveniat. Quod testimonium ad rem demonstrandam tam est certum, ut hoc probationis genere nullum inter homines syncerius aut verius æstimari soleat. Cum ergo Christus Ecclesiam suam ab Apostolis ceperit, & nominatim super Petrum ejusque in sede Successores eam ædificaverit, promittens eidem suam omnibus diebus præsentia Math. 28. v. 20. Spiritu veritatis Ioan. 16. v. 18. invictas vires contra inferni portas Matth. 16. v. 18. &c. Si Ecclesia quæcunq; gloriatur, se esse hanc nobilissimam Christi Ecclesiam, incumbit ipsi ex communi hominum sensu, liquidò demonstrare, penes se esse doctrinam Apostolicam, continuationem ejusdem à tempore Apostolorum, gubernationem atq; in sede Petri non interruptam successionem per modernum & alios atq; alios omnes summos Pontifices usque ad ipsum primum in terris Christi Vicarium D. Petrum Apostolorum Principem. Atqui hoc nulla alia Secta demonstrare potest, sed sola id valet Romana Catholica Ecclesia. Ergo sola ista est vera Christi Ecclesia. Unde S. Epiphanius relatâ successione Romanorum Episcoporum sic concludit: *Nemini sanè mirum videatur, cur singula tanta cum diligentia percurramus; per hac enim perpetuè certa accurataq; veritas ostenditur.* Atq; hæc demonstratio, quam re ipsâ præstat Ecclesia Catholica, non est ex sola Antiquitate, aut nuda Successione in Cathedra Petri, sed ex ea, quam diximus, speciali Christi promissione, vi cujus Ecclesia illa in errorem induci, hæresi inquinari, atque ita à portis Inferni superari non potuit. Ex quibus jam apparet vana & futilia esse Adversariorum fundamenta.

IX. Responderetur ad 1. Cainianæ Ecclesiæ Antiquitas, & Turcica successio non est contra nos; quia non quamlibet successionem & antiquitatem intelligimus, sed quam Christus affirmavit, & Patres nobis commendârunt.

X. Ad 2. Judaica etiam Ecclesia frustra adducitur, si nuda continuatio intendatur, quantumvis illa vera perseverarit Ecclesia usque ad mortem Christi, & Judæi ac Pontifices fidem ac pontificatum suum rectè probârunt ex continua successione ab Abrahamo & Aarone summo Pontifice à Deo ordinato; unde etiam sui templi Religionem contra Samaritanos coram Rege defenderunt, & conservarunt, ut scribit Joseph Lib. 12. Antiq. cap. 6. Imò Christus ipse testimonium illis dedit Matt. 23. v. 2. *Super Cathedram Moysis &c.* quod autem aliqui privati Judæi doctrinam Moysis non observârunt, hoc Judaicæ successioni & fidei antiqui Testamenti nihil demit ac præjudicat.

XI. Ad 3. Romanorum quoq; Imperatorum antiquitas & successio alia longè fuit, quam Ecclesiæ nostræ Romanæ, quæ sub illis sæpe crudelissimis & potentissimis hostibus mirabiliter fuit conservata, ut videre est apud Baronium, Bzovium Franc. à Corialano &c. Cum interea ipsum Im-

perium frequenter se mutaverit, & à Romanis ad Græcos, ab istis ad Francos, & demum ad Germanos devenerit. Pari ratione, nullum est Regnum, quod tam diu perstiterit cum populo suo, quam Ecclesia & Papa cum suis Fidelibus ac Catholicis. *Non fecit taliter omni Nationi Psal. 147. v. 8.*

XII. Secundus Error est Lutheranorum, & Calvinistarum apud Amesium Tom. 2. fol. 63. Ecclesiam nostram Romanam non esse Apostolicam. Probat. Tum quia in multis Apostolicæ doctrinæ adversatur. v. g. in Transubstantiatione, Missa, Mutilatione Cœnæ Domini, Purgatorio, Invocatione Sanctorum &c. Tum quia non semper in eadem doctrina perstiterit, sed novas identidem Articulos addidit per Concilia vel Pontifices definitos, & alia multa nova invexit, de quibus Veteres nihil sciebant. Tum quia successio Pontificum est valde incerta; imò primum Petri Successorem nesciunt Papistæ, an scilicet iste Linus, an Clemens fuerit: subinde etiam sedes vacavit, aut plures extiterunt Papæ, ut nesciretur, quis illorum esset legitimus. Tum quia ex S. Scriptura constat, successionem in Ecclesia fuisse per apostasiam & regnum Antichristi interruptam.

XIII. Errorem hunc priori parte doctrinâ tertia satis rejecimus. Et quia hæretici Ecclesiam suam hæc coronâ nobilitatis Apostolicæ, hoc est, veræ Antiquitatis ac legitimæ continuatæque successionis in sede Petri destitutam vident, eandem Romanæ etiam Ecclesiæ fraudulenter detrahere nituntur, sed frustra; Etenim tam fixæ à Christi promissione & Patrum assertione fuit ei imposita, ut potius isti perituri, quam præstantissimum hoc decus à Capite Ecclesiæ nostræ sublati sint. *Dominus dissipat Consilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat Consilia Principum. Consilium autem Domini in æternum manet Psal. 32. v. 10.* Quidni etiam infringat conatus hæreticorum? Argumenta horum nihil convincunt.

XIV. Responderetur ad 1. gravissimam esse calumniam Amelji, Gerhardi, Molinæi, Musæi & aliorum Novatorum, quod doctrina modernæ Ecclesiæ Romanæ adversetur doctrinæ ab Apostolis traditæ. Ostendant hæretici, Ecclesiam nostram vel in unico puncto Fidei ab Apostolico vestigio recedere; quæ enim asserunt de Transubstantiatione, Missæ Sacrificio, Invocatione Sanctorum & triginta alijs punctis, quæ apud DD. à Walenburch Tom. 1. de Unit. Eccles. Lib. 5. c. 12. à Crocio Calvinista adducuntur, suis omnia locis aperte demonstrantur concordare cum doctrina Apostolorum & Antiquorum Patrum, ut contra hæc nihil Adversarij nisi cavillari possint. Nôrunt etiam Protestantæ Theologi, Orientalem Ecclesiam cum Romana in prædictis fidei Articulis convenire; cum enim ipsi ad Constantinopolitanum Patriarcham scriberent, & cum eo tanquam supremo Ecclesiæ Græcæ Capite unionem facere vellent, ob contraria sua dogmata & errores, turpissimam repulsam tulerunt, ut videre est in responsorijs Litteris ipsius Patriarchæ, quas præter alios refert Timotheus Laubenberger in Tract. cui Titul. Quare non vis fieri Catholicus?

XV. Ad 2. Concedimus, successu temporis aliquo modo nova quædam dogmata ab Ecclesia definita esse, sed prioribus non contraria. Dixi aliquo modo nova. Nam in Ecclesia est potestas definiendi aliqua, quorum explicita revelatio non habetur in Scriptura v. g. hunc vel illum esse Sanctum,

etiam, inter Beatos in Caelo: vel si sunt explicite revelata, verbis tamen obfcuris & æquivocis, quorum interpretatio pertinet ad Ecclesiam, quæ potest definire, quis sit legitimus sensus illorum v.g. quod per hæc verba (*accipite spiritum sanctum &c.* Joan. 20. v. 23.) fuerit instituta potestas absolvendi Sacramentaliter: vel deniq; quia talis revelatio non est nobis sufficienter applicata, eò quod consistat in verbo non scripto, sed tradito, ut quod parvuli sint Baptizandi; hæc, inquam, & similia recens definita prioribus fidei Articulis non sunt contraria, cum ex horum declaratione illa eruantur.

XVI. Ad 3. Si certum sit, Clementem D. Petro in Cathedra successisse, parum referre, an alius post Petrum præverit vel non, nec idcirco de successione Romanorum Pontificum dubitandum esse. Atqui ex antiquissimorum Patrum testimonijs certum est, Clementem D. Petro successisse. Quid clarius verbis istis D. Hieronymi in cap. 5. *Isajæ: de quo & Clemens vir Apostolicus, qui post Petrum Romanam rexerat Ecclesiam.* Solum in hoc non convenit inter Auctores, quod aliqui putent, Linum & Cletum fuisse Vicarios tam Petri, quam Clementis, qui sæpe Romæ abfuerunt: alij verò sentiant, illos Linum scilicet & Cletum post Petrum fuisse ordinarios Episcopos Romæ, & quidem ante Clementem, eò quod Clemens, cui S. Petrus ante Martyrium Sedem suam commiserat, ex humilitate tanti officij indignum se ratus noluerit illo fungi, dum Linus & Cletus, qui jam antea, vivente adhuc Petro, Ecclesiam tanquam Vicarij administrabant, superstitēs erant. Hæc autem lis de circumstantia successions nihil substantiæ reidemit tam in Clemente, quam alijs summis Pontificibus, nisi etiam Adversarij Nativitatem Christi in dubium trahere aut negare velint; quia non scit certò, quo anno Augusti Rom. Imperatoris illa contigerit. Si aliquando Sedes D. Petri vacavit, non fuit diuturna vacatio, sed unius vel alterius anni; exigua autem mora respectu tot Sæculorum non tollit moralem continuitatem; quis enim non dicit, continuè per diem pluisse, etiamsi paululum cessaverit per unum aut alterum quadrantem, vel etiam horam? Pluralitas Pontificum simul regnare volentium etiam non interrumpit continuationem successionis in Sede D. Petri, quia vel statim fuit agnitus, quis eorum fuerit legitime electus, & cæteri tanquam Schismatici damnati, vel si dignosci non possent, omnibus depositis novus quidam fuit electus, ut interposita incertitudo exigui temporis fuerit instar vacationis.

XVII. Ad 4. Apertum esse Heilbrunneri & aliorum Prædicantium mendacium. Nam si tota Scriptura à capite usque ad calcem perlegatur, nusquam in ea asertum invenitur, totam Christi Ecclesiam, seu omnes simul Ecclesiæ Doctores aliquo tempore circa fidem errare, aut ullis circa fidem erroribus infici posse. Sed hoc solum in diversis locis S. Scripturæ invenitur, tum falsos Prophetas & Doctores exorturos, qui seducant multos, quod etiamnum hodie in Calvinò & Luthero, alijsq; eorum asseclis videmus, tum sub tempus Antichristi (cujus prodromos Sectarum Coriphæos agnoscimus) insignem quandam à fide apostasiam eventuram esse, non tamen omnium etiam Electorum, ut constat ex ipsis Christi verbis Matth. 24. v. 24.

XVIII. Dicant etiam Sectarij, quo tempore, quo modo, quo indubitato testimonio Apostatarit Ecclesia Romana? An non omni tempore Romani Pontifices Concilia Oecumenica approbaverunt? Hæreticos damnarunt? in reliquos Episcopos jurisdictionem monstrarunt? Non fuit unquam hæresis aut Novitas tam levis, quam non statim Doctores & Patres oppugnarunt, Concilia condemnarunt, historici annotarunt. Quomodo ergo fieri potuit, ut Romana Ecclesia Apostatarer, & nemo hujus Apostasie Auctorem, tempus, modum nominare posset? Unde spissum etiam mendacium est eorundem Prædicantium, quod Historia Ecclesiastica testetur, successionem puræ ac veræ Ecclesiæ in omnibus præcipuis locis, ubi Evangelium fuit prædicatum, interruptam fuisse. Quis enim est ille Historicus hoc scribens? quod illius nomen? Ubi est illa Historia? Nec ullus unquam Auctor hoc scripsit: Nec vos legistis: Sed purum & inane vestrum est figmentum &c. Videatur Jacobus Keller. loc. cit. fol. 374.

XIX. Error Tertius est eorundem hæreticorum, Ecclesiam Lutheranam & Calviniticam rectè dici Apostolicam. Probant. Tum quia doctrinam Christi & Apostolorum habent, eidemq; firmiter adherent. Tum quia Fides illorum continuè in mundo viguit etiam in medio Papistarum. 1. In infantibus, quibus Fides vera & nullis adhuc Papisticis erroribus inquinata infunditur. 2. In adultis rudioribus, qui Articulum de SS. Trinitate, Orationem Dominicam & Symbolum Apostolicum tenebant; contra quæ secundum Litteram Papistæ nihil moverunt. 3. In quibusdam occultis, qui etsi non vocarentur Lutherani, aut Calviniani, tamen in fundamento ac capitalibus Articulis Evangelicæ doctrinæ adhæserunt. 4. In moribundis, quibus etiam Catholici Sacerdotes inculcare solent, ut non in suis operibus, sed in Christi meritis confidant; unde ajunt, D. Bernardum & Carolum V. Imperatorem in gravibus & ultimis suis morbis Articulum de gratuita justificatione per fidem fuisse amplexos. Videri de hoc potest Joan. Gerhard. Lib. 2. p. 3. Art. 23. cap. 3. ubi Novator iste plura similia contradit. Tum quia successio legitima in Apostolico prædicandi munere Luthero & Calvino non defuit, qui tum à Deo extraordinariè, tum ab homine ad id constituti fuerunt.

XX. Errorem hunc rejicit defectus tum Successionis, tum Vocationis, tum Doctrinæ Apostolicæ. Nam quis successor Apostolorum Lutherum aut Calvinum in Episcopum ordinavit? Quis etiam Patrum per mille quingentos & plures annos doctrinam Lutheri aut Calvini tenuit? An non Reformatores isti fatentur, se discessisse ab Ecclesia Romano-Catholica, ut vidimus S. 5. In parte autem divisa nequit esse perpetua successio; cum enim constet de initio divisionis, constat quoque de initio successionis, non à Christo institutæ, sed ab homine inchoatæ, adeoque nec perpetuæ. Lūbet igitur ex vobis Prædicantibus quærere. Si hodie thrafo aliquis surgeret, diceretque, omnes Christianos Doctores errare in mysterio SS. Trinitatis, nescireq; Scripturam Sacram; istam alio longè & hucusque abscondito modo intelligendam esse; an non diceretis huic, ut illud probaret, & asserenti, Apostolos eodem prorsus modo, ac ipsum, intellexisse, semperque fuisse occultos quosdam Christianos, non autem se se prodidisse; an non subito

subitò exploderetis eundem, aut etiam baculo abigeretis? Ita statim ab initio cum Lutero & Calvino agi debuisset pro merito doctrinæ ipsorum novæ, quam post tot sæcula attulerunt, ut ex refutatione hujus erroris patebit.

XXI. Respondetur ad 1. Hunc esse thrasonifimum omnibus hæreticis consuetum; omnes quippe jactant, suam doctrinam esse ipsissimam doctrinam Christi; & Apostolorum; qui tamen ex eo aperti mendacij convincuntur, quod post Apostolorum tempora nec unicum ostendere possint Christianum Doctorem, qui cum ipsis idem quoad omnia in fide fenserit, nec monstrare ullam Ecclesiam, in qua talis doctrina continuè duraverit, imò nec ullum fidelem hominem, qui illam doctrinam disertè fuerit professus.

XXII. Ad 2. Quomodo Fides Sectariorum semper in orbe inter ipsos etiam Catholicos viguit, cum disertis verbis Lutherus illam à se recens mundo fuisse illatam affirmet? Sic scribit in Epist. ad Ministros verbi Dei apud Argentinam: *Christum à nobis primò vulgatum, audemus gloriari; sed nec apparet, in quibus viguerit continuè Lutherianorum & Calvinistarum fides.*

XXIII. Non 1. In infantibus; est planè ridiculum in re tanti momenti pro testibus adducere infantes, qui nesciunt, quid credant, utpote rationis nondum compotes. Egregiè hoc argumentum contra Petrum Haberkorns, Andream Kesler, Melchiorum Nicolay rejicit P. Laurentius Forer in citato opere suo posthumo, quod Lutheranismus fuerit ante Lutherum &c.

XXIV. Non 2. In Adultis rudioribus. Istis enim hoc ipso, quod rudes sint, non plus credatur, quam doctis & ipsorum præpositis. Papistæ nihil quidem contra mysterium SS. Trinitatis, Orationem Dominicam, & Symbolum Apostolicum moverunt, aliter tamen semper intellexerunt, ac explicarunt, quam modò faciunt Sectaristæ.

XXV. Non 3. In occultis quibusdam Evangelicis. Nam si isti nulli fuerunt cogniti, & ita timidi, ut veritatem palam dicere non auderent, unde aliquid de ipsis norunt Prædicantes? Nemo ante Lutheri tempora fuit, qui non adoraret consecratam Hostiam, honoraret B. Virginem, & hanc aliòsque Sanctos invocaret; hæc autem est Idololatria apud Sectarios; quomodo ergo in fundamento & capitalibus Articulis Lutheranis & Calvinistis consenserunt? Nemo quoque ante Lutheri & Calvinii tempora fuit, qui non operibus bonis & in gratia Dei factis meritum adscriberet, atque inde præmium à Deo speraret: Item qui non crederet, opera penitentia itidem in gratia Dei exercita placare Deum, & pro temporali pæna satisfacere; hæc autem ajunt Novatores, Christum omninò repelli, deferri, negari; quomodo ergo in fundamento & capitalibus articulis Lutheranis & Calvinianis consenserunt? &c. At Spiritus Sanctus forsàn illos suâ inspiratione Evangelicam solum doctrinam docuit? Cur non etiam fecit, ut Apostoli & Evangelistæ cognitam hanc veritatem alijs annuntiarent.

XXVI. Non 4. In moribundis. Nam, dum istis merita Christi proponuntur, non excluduntur bona opera, quasi nihil ad salutem valeant; illorum tamen non expedit fieri mentionem. Tum propter periculum vanæ gloriæ. Tum pro-

pter incertitudinem, num rite facta placuerint Deo, aut per subsequens peccatum non fuerint extincta. Unde Job. cap. 9. v. 28. ait: *verebar omnia opera mea. sciens quod non parceres delinquenti.*

XXVII. Atque in hunc modum intelligendi sunt S. Bernardus, & Carolus V. Imperator, quorum uterque honorum operum ac meritum causâ in locos sacros secessere; ille in adolescentia; iste in vegeta adhuc ætate post Romani sceptri Imperij & tot Regnorum coronas positas. Quod enim in ultimis & gravibus morbis Christi Passionibus ac Meritis se solarentur, minimè fecerunt illud, quasi solâ fide salutem æternam obtineri posse arbitrentur, uti stolidè sibi imaginantur Prædicantes Lutherani ac Calviniani, sed quòd timerent occulta DEI & ab oculis hominum abscondita judicia: quod summâ animi demissione ad operibus suis bonis diffiderent, non planè certi, an Divinæ Majestatis oculis placerent, siquidem nescit homo, utrum amore an odio dignus sit Eccles. 9. v. 1. quod denique probè scirent, hæc ipsa opera bona non tam sua, quam Christum Jesu esse, utpote hujus, maxime misericordiam motu, auxilio, ac ductu facta, sine quo divino adjumento ipsi libero suo arbitrio & naturæ viribus eadem facere non potuissent. Ex hisce causis non solum D. Bernardus & Carolus V. Imperator, sed omnes nos Romano-Catholicæ veritatis Ecclesiæ Filij, quantumvis pro viribus & concessis cælitus auxilijs bonis operibus studeamus, & ista ad salutem æternam necessaria esse, fide teneamus. Christe Jesu tamen pedibus humillimè advolimur: spem nostram omnem in eo ponimus: ejus SS. passionibus & meritis tum in vita tum in morte nos commendamus; ejus denique Bonitate & Misericordiâ nos in ultimo præsertim agone consolamur. Et quid ex his ad solam, inanem, putam, putidam, ac mortuam fidem, quâ salvari homines nequeunt: seduci per illam ac perdi æternam à Prædicantibus possunt.

XXVIII. Ad 3. Lutherum & Calvinum nec immediatè à Deo vocatos ad reformationem Ecclesiæ; siquidem hanc suam vocationem, non probârunt, neque possunt miraculis probare, sicut tamen fecerunt Moyses & alij. Unde Tertullianus Lib. de Præscript. c. 30. aiens: *Probat nos se Apostolos esse editis scilicet miraculis*: nec mediatè per Civilem vel Ecclesiasticum Magistratum; quia Princeps & Magistratus civilis nihil juris habent in officia Ecclesiastica, quæ pertinent ad Regnum Christi: Episcopi verò ordinando Sacerdotes non tribuunt eis facultatem prædicandi, sed aliâ speciali concessione opus est. Et quando etiam sive Doctores sive Sacerdotes facultas prædicandi Evangelij conceditur, intelligitur ea potestas non alio modo faciendi, quam juxta interpretationem & sensum, quem de S. Scriptura tenet Sancta Mater Ecclesia. Sed de hoc plura infra.

✠:o: IHS. :o: ✠
✠:o: ✠

CONTROVERSIA XX.

DE VISIBILITATE EC-
CLESIAE.

Visibilitas alia est sensibilis, alia intelligibili-
lis; illam habent corpora colorata & mo-
bilia, quæ in oculos incurrunt, ut stellæ
& elementa: istam habent objecta insen-
sibilia intellectui propria, ut veritas, honestas &c.
utraque; Ecclesiæ est necessaria, ut ab alijs Sectis in-
ternosci, & diversa fides cognosci ab intellectu
possit. Duplex autem iudicium intellectus de ead-
dem Ecclesiâ formari potest; unum quod diver-
sam ab alijs habeat fidem: alterum quod habeat
fidem veram. Tractat de hac Visibilitate Card.
Bellarm. Lib. 3. de Ecclesiâ cap. 11. ante Notas ejus-
dem Ecclesiæ, quasi per illam maximè diversi-
tas Fidei: ex his autem veritas ejusdem inno-
tesceret.

Statu ergo quæstionis est. Utrum Ecclesiâ
Christi vera aliquando & per aliquot etiam sæ-
cula ita possit esse occulta, ut sint tantum pauci
homines, qui veram fidem profiteantur: atque
hi ipsi existant alijs incogniti? Negant hoc Ca-
tholici affirmantes, semper fuisse, esse, & fore in
quatuor mundi Partibus hominum cætus, qui
Fidem veram taliter profiteantur, & Sacramentor-
rum inter se communionem habeant, ac sub legiti-
mo Pastore vivant, ut noti sint non solum sibi
quisque privatim, vel etiam pauci inter se, sed
etiam pluribus extra Ecclesiâ existentibus, quan-
tumvis publicis Verbi Dei & Sacramentorum us-
us non permittatur. hoc posito.

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLI-
CORUM.

I. Doctrina prima. Ecclesiâ Christi vera est,
semperque fuit, & erit visibilis. Ita Catholici
Doctores. Probat 1. Ex Sac. Scriptura, quæ
Ecclesiâ veram comparat rebus illustrissimis, &
maximè conspicuis, scilicet stellis & montibus.
Isaïæ 2. v. 2. *Erit in novissimis diebus preparatus mons
Domus Domini in vertice montium, & elevabitur super
colles, & stent ad eam omnes Gentes, & ibunt populi
multi, & dicent: venite & ascendamus ad montem Do-
mini.* Hæc eadem propè verba habentur Micheæ
4. v. 1. *Concinit David Psal. 47. v. 1. & 2. Magnus
Dominus & laudabilis nimis in Civitate Dei nostri, in
Monte Sancto ejus, fundatur exultatione universa terra
Mons Sion, latera Aquilonis Civitas Regis magni, per
Montem autem intelligi Ecclesiâ Christi visibili-
lem ac veram, apertè constat ex ipso contextu.
Psal. 88. v. 30. Comparatur Throno sempiterno, &
v. 38. ipsi Soli, qui semper est visibilis, ac Lunæ sem-
per plenæ, quo etiam juxta Patrum explicationem
spectat illud Psal. 18. v. 6. *in Sole posuit Tabernaculum
suum, in quæ verba sic scribit Augustin. in Concio-
ne 3. in Psalm. cit. in manifestatione (posuit) Eccle-
siam suam non in occulto, non quæ lateat, non velut oper-
ta. Et paulò post: in Sole posuit Tabernaculum suum;**

*quid tu hereticè fugis ad tenebras. Accedit clarissimum
Christi Testimonium Matth. 5. v. 14. *vos estis lux
mundi, non potest Civitas abscondi supra montem posita,
neque, accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed
supra candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt.**

II. Non obstat 1. Eriam stellæ & montes, atque
ipsas civitates montanas subinde nebulis & nu-
bibus occultari. Nam nihilominus ex se sunt vi-
sibilia, tamen per extrinsecum obstaculum illo-
rum visio interdum impediatur. Adversarij au-
tem volunt, Ecclesiâ per se esse invisibilem, nul-
lisque externis indicijs manifestatam, ut audiemus;
imò Ecclesiæ Visibilitas nec per externa obsta-
cula impedi potest; quæ enim forent obstacula,
nisi persecutiones Gentilium & Hæreticorum, per
quas tamen non solum non obscuratur Ecclesiâ,
sed etiam magis illustratur; tunc quippe gene-
rosi Martyres & voce & sanguinis professione Fi-
dem testantur: tunc plurimi libri contra hære-
ticos eduntur, publicæ Disputationes instituun-
tur, Concilia celebrantur &c.

III. Non obstat 2. Nonnullos ex Patribus
velle, Christum Matth. 5. non totam Ecclesiâ,
sed solum ejus Præsules comparare civitati mon-
tanæ, non ratione Fidei, sed morum, qui omnium
oculis observantur, & latere non possunt. Nam
hoc ipso, quod præpositi sint conspicui, etiam sub-
ditorum grex fit conspicuus, cum sint correlativa
Prælati & Subditi, & unum sine altero cogno-
sci nequeat. Unde Christus non de parte solum,
sed de tota Ecclesiâ loquitur.

IV. Probat 2. ex Patribus, quos fusè addu-
cunt alij. Nobis sufficiant unus & alter. Origines
Homil. 30. in Matth. sic scribit: *Ecclesiâ Domini ple-
na est fulgore ab Oriente usque, ad Occidentem.* D. Chryso-
stom. Hom. 4. in cap. 6. Isaïæ: *facilius est, inquit, Solem
extingui, quam Ecclesiâ obscurari.* D. August. Epist.
170. Ad severinum hæc habet: *facile est tibi atten-
dere & videre Civitatem super montem constitutam, de qua
Dominus dicit in Evangelio, quod abscondi non potest; ipsa
est enim Ecclesiâ Catholica, unde *καθολικὴ* græcè appellatur,
quod per totum orbem terrarum diffundatur.* Cyprianus
Lib. de unitate Ecclesiæ dicit: *Ecclesiâ Domini
luce perfusa radios suos per orbem terrarum spargit.*
Cyrillus Lib. 2. in Isaïam cap. 17. hæc habet: *signi-
ficat (Isaïas cit. cap. 2. v. 2.) Ecclesiâ magnam & sub-
jectum intelligentiam montem; nihil enim in ea humile:
non protrita aut projecta dogmata, sed quidvis est ma-
gnum & excelsum, vera scilicet Dei cognitio, & illustris
Salvatoris nostri mysteriorum patefactio, Sion autem
montem nominat sapienter divinitus inspirata Scri-
ptura Ecclesiâ Christi, velut à prima nomen habens;
spiritualiter verior Sion, id est, Excelsa & Specula. Simi-
lia habent alij PP. Ex quibus clarissimè patet, te-
stimonia S. Scripturæ in eundem nobiscum sen-
sum à Patribus intelligi & exprimi: nec verba
illa ex Matth. 5. solum præceptum, ut scilicet fides
intrepidè ac publicè prædicetur: sed etiam præ-
dicationem continere; quia non dixit Christus, ci-
vitatem montanam abscondi non debere, sed nec
posse; quod autem fieri non potest, nunquam fu-
turum est; unde Chrysostomus loco cit. ait: *Ec-
clesiâ radices in Cælo potius habere, quam in terra. Quis
autem radices virentis ac conspicuæ Ecclesiæ in
Cælo fixas inficiet aut eveller? Videri possunt DD.
à Walenburgh Tom. 2. à fol. 72. ubi prædicta aliaque
Patrum & Scripturæ testimonia contra varias Se-
ctariorum obiectiunculas defendunt. Sed pluri-
bus hic opus non est.**

R

V. Proba-